

INOVAȚII ÎN GESTIUNEA ȘI ACOPERIREA RISULUI DE PIAȚĂ ÎN SECTORUL BANCAR

Victoria POSTOLACHE (Dogotari), doctorandă ASEM

Bank customers often get to be involved in different types of derivatives transactions with a bank or other entity, in order to hedge or protect against unwanted exposure to the volatility of interest rates, exchange rates etc.

Market risk, approach to the risk management using derivatives, can be reduced by the derivatives proposed in this paper. The main objective is to reduce direct exposure of the derivative contracts of firms. This will not only ensure the company to have a default risk hedging against market risks (hedged), in itself, but also will help avoid any direct obligation or exposure to unsafe derivatives.

The question we ask is who will use transactions with financial derivatives? The answer is banks, that need (and must) to cover their exposure by using derivative contracts with other banks, which can take exposure to market risks. Banks can play a central role of managing or hedging market risks in the banking system.

Băncile au fost întotdeauna în centrul sistemului financiar în orice economie, și în virtutea rolului lor, ele sunt, fără îndoială, și prim entitățile cele mai proeminente pentru a controla central expunerile la risc existente în sistemul financiar. Riscurile la care atragem atenția sunt în primul rând riscul de piață și riscul de credit, care există din cauza expunerilor neacoperite de bănci, instituții financiare, companii și alți clienți, față de rata de bază corespunzătoare.

Instituțiile financiare pot fi expuse la riscul de piață într-o varietate de moduri. Expunerea la riscul de piață poate fi exprimată în portofolii de titluri de valoare / capitaluri proprii și instrumente care sunt tranzacționate în mod activ. În plus, riscul de piață poate apărea, de asemenea, din activitățile clasificate ca elemente în afara bilanțului.

Riscul de piață este riscul că valoarea pozițiilor bilanțiere pe/și în afara bilanțului a unei instituții financiare vor fi afectate în mod negativ de către mișcările ratelor sau prețurilor pieței, cum ar fi ratele dobânzii, ratele de schimb valutar, prețurile capitalurilor proprii, spreadurile de credit și/sau prețurile produselor de bază care rezultă într-o pierdere a câștigurilor de capital [2, p.271 - 272].

Funcția de bază a băncilor este de a face tranzacții cu alți participanți din cadrul sistemelor financiare - pentru extinderea avansurilor de credit, acceptarea depozitelor, sau de a face investiții, sau efectuarea oricărui altor tranzacții. Ca și orice participant într-o tranzacție financiară, banca imediat devine expusă la anumite elemente ale riscului financiar. În măsura în care banca comercială nu este capabilă să suporte expunerea la risc, ea va cumpăra protecție, apelând la diverse instrumente derivate. Aici și este captura – instrumentele derivate promit să acopere riscul, cu condiția că părțile implicate în tranzacție nu vor nega angajamentele asumate. Instrumentele financiare derivate sunt capabile să distrugă întreaga economie, dacă nu sunt tratate în mod corespunzător, dar ele se pot dovedi a fi una dintre cele mai eficiente și eficace instrumente în gestionarea riscului existent în sistemul financiar - bancar la nivel mondial. În ultimii ani am asistat la apariția unora dintre cele mai noi derivate financiare de generația a doua din lume.

Scopul studiului nostru constă în a propune un cadru de utilizare a derivatelor, care pot fi adoptate de către bănci pentru a gestiona centralizat (acoperi) rata dobânzii, riscul valutar, precum și alte riscuri de piață existente în sistemul financiar.

Cele mai de bază tranzacții financiare în rândul băncilor sunt împrumuturile și creditele, investițiile, depozitele și contractele derivate personalizate. În acest sens, atât

băncile comerciale cât și entitățile economice ajung să se expună într-o oarecare măsură riscurilor, o bună parte a cărora ar dori să le acopere, și, prin urmare, intră în tranzacții explicite cu derivate, folosind forward, swap, opțiuni, FRA și alte instrumente derivate complexe cu alte entități economice și / sau bănci. Practic, responsabilitatea de acoperire a riscurilor fondurilor și a fluxului de numerar devine principala preocupare a băncii. Mai rar, unele bănci comerciale s-ar putea găsi una pe cealaltă, în căutarea soluției de a acoperi o expunere exact opusă și astfel cele două ar obține un contract derivat una cu alta. Cu toate acestea, de cele mai multe ori necesitatea în a intra în astfel de tranzacții se atestă în tranzacțiile cu instrumente derivate pe piața deschisă cu băncile comerciale (cum ar fi instrumentele financiare derivate extrabursiere).

În aceste condiții, entitățile economice și băncile comerciale sunt obligate să facă o acoperire împotriva riscurilor în mod explicit, separat pe expunerile la riscul valutar în tranzacțiile financiare pe care le efectuează. Acest fapt declanșează necesitatea de a opera cu instrumente financiare derivate în acea parte a economiei în care participanții sunt relativ mai puțin experți în acestea.

Nu este nimic illogic în acest scenariu nimic. Cu toate acestea, ce se va întâmpla dacă una din societăți intră în insolvență cu privire la instrumentele financiare derivate? Răspunsul la această întrebare este simplu – părțile implicate în contract vor falimenta și ele, pe motiv că un neajuns major al instrumentelor derivate este generarea unei reacții în lanț a eșecurilor.

Cauzele aducerii entităților până la insolvență sunt următoarele:

- entitățile economice nu sunt experți în jocul cu instrumentele financiare derivate
- lipsa înțelegerii corecte și a experienței în tranzacționarea cu instrumente financiare derivate poate duce la investiții în loc de hedging ca obiectiv al contractului cu instrumente financiare derivate. Acest lucru este pur și simplu o greșeală, deoarece se evită consultarea unui expert;

- taxele și răspândirea unor stimulente băncilor pentru a le atrage spre extinderea tranzacțiilor cu derivatele financiare cu entitățile economice, care pot fi dezastruoase pentru ele. Acum, băncile rar falimentează – afacerile și experiența mondială face instrumentele financiare derivate destul de atrăgătoare - acestea pot acoperi (hedja) expunerile la risc – băncile comerciale nu se vor lăsa expuse la riscuri neacoperite;

- băncile comerciale au experiență, resurse necesare și fonduri de hedging pentru a acoperi efectiv și eficient expunerile lor - deoarece ele se confruntă cu astfel de tranzacții foarte des. Printre entitățile economice, doar câteva posedă capacitățile și eficiența de acoperire a riscurilor ca și băncile comerciale.

În continuare prezentăm câteva produse oferite în prezent de bănci, și riscurile la care clienții sunt expuși.

Tabelul 1. Lista produselor bancare standard (neacoperite) și opțiunile de acoperire disponibile pentru clienți

Indicatori	Caracteristici	Riscuri pentru clienți	Instrumentele financiare derivate de acoperire a riscului
Creditul pentru capital de lucru	Rata dobânzii flotantă/fixă	Riscul ratei dobânzii (termen scurt, minimal)	Swapuri, Forward
Credit pe termen scurt, mediu	Rata dobânzii flotantă/fixă	Riscul ratei dobânzii Riscul reinvestiri	Swapuri, Forward, opțiuni, FRAs
Împrumuturi pe termen lung	Rata dobânzii flotantă	Riscul ratei dobânzii Riscul activelor nepotrivite Riscul reinvestiri	Swapuri, Forward, opțiuni, FRAs (disponibile pe termen scurt-mediu numai)
Depozite (pe termen scurt, mediu, lung)	Rata dobânzii fixă	Riscul reinvestiri	opțiuni, FRAs
Investiții/instrumente de piață	Rata de piață	Riscul de preț Riscul ratei dobânzii	Instrumente derivate pe acțiuni, opțiuni, strategii derivate complexe
Împrumuturi în valută străină	Rata dobânzii flotantă/fixă în valută străină	Riscul valutar Riscul ratei dobânzii	Instrumente derivate financiare, Swapuri, opțiuni, FRAs

Managementul riscului integrat de produse de acoperire împotriva riscurilor și hedgingul băncilor comerciale expuse riscului prevede utilizarea unor noi tehnici de a transfera elementele de risc de piață de la entitățile economice și o mare parte din sistemul financiar și de a le reține în sistemul bancar, astfel încât aceste riscuri să fie gestionate centralizat.

În continuare vom trece în revistă unele momente de bază ce caracterizează inovațiile propuse:

- băncile furnizează produse acoperite prin hedging adică produse de credite și alte produse ale băncilor, ce includ în mod firesc termeni care să ofere protecție naturală împotriva anumitor elemente dorite de risc de piață, cum ar fi riscul de rată a dobânzii, riscul valutar, etc.;

- produsele acoperite prin hedging vor veni la un cost mai mare pentru client, cu toate acestea, fiind un cadru centralizat și eficient, costul net ar fi mai mic decât cel care ar fi suportat de clienți dacă ei ar fi utilizat instrumente derivate separate pentru acoperirea expunerilor ne-acoperite ulterior;

- tipul de acoperire împotriva riscurilor care este integrat cu o ofertă de produse, depinde de nevoile clienților, și trebuie să fie personalizat, precum și dinamic la elementele de risc;

- expuse la astfel de produse entitățile economice acoperite practic nu trebuie să se îngrijoreze cu privire la elemente specifice de risc, ca pactele ce ar asigura un flux de numerar previzibil, indiferent de mișcările de piață ale ratelor dobânzii, ratele de valută, etc.;

- acum, băncile sunt lăsate expunerilor la riscul de piață, și, există numeroase bănci, care sunt expuse unui număr imens de riscuri, în toate direcțiile. Tot, ce trebuie ele să facă în primul rând, constă în determinarea tehnicii împotriva expunerii opuse între ele, astfel încât riscul global în sistemul financiar colectiv să fie redus la minim. Pare a fi centralizare? Da, într-adevăr, aceasta este o centralizare a managementului riscului de piață prin implicarea băncilor din întreaga lume;

- băncile pot avea încredere în bănci autohtone, și ele pot avea încredere încă și în alte bănci străine. La urma urmei, banca este o entitate care ultima falimentează într-o economie. Deci, băncile preiau sarcina expunerii la risc asupra lor, expunându-se pe ele însele, și apoi le reduc la minimum. În primul rând, ele le minimizează în cadrul băncii, apoi cu băncile colege din aceeași țară, apoi în țări diferite, în funcție de nivelul de confort și nevoile lor;

- expunerile rămase de risc în sistemul bancar sunt mai apoi, în mod explicit, acoperite cu ajutorul instrumentelor derivate personalizate - care transferă riscurile la alte bănci și instituții financiare, care sunt mult mai dispuse să accepte tipurile de risc specifice portofoliilor lor. Acestea ar suporta un cost suplimentar, dar ele sunt capabile să elimine riscurile specifice [2, p. 289].

Noile propuneri constituie o integrare strânsă a diferitelor bănci și colective, jucând rolul central de management al riscului (hedging) și distribuire efectivă. Băncile, colectiv, preiau expunerile derivatelor de la clienții săi (entitățile economice), dar, în același timp, le oferă produse acoperite cu scopul de a minimiza expunerile la risc ale întreprinderilor (care au folosit mai devreme contracte derivate separate).

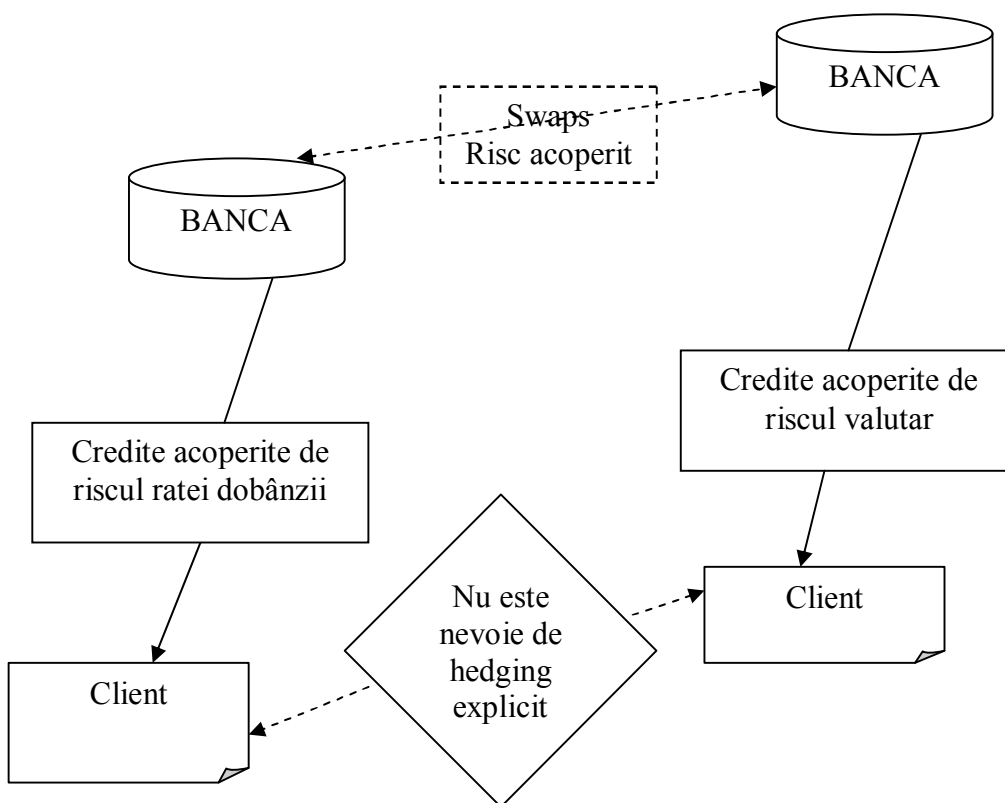

Fig. 1. Produsele acoperite împotriva riscurilor și de reducere la minimum a riscurilor de către bănci

Inovațiile propuse vor aduce produse inovatoare nu sub formă de instrumente financiare derivate exotice, dar în formă de produse care culminează caracteristicile inerente ale acestor instrumente financiare derivate.

Tabelul 2. Produsele bancare demonstrative acoperite de către bănci în baza noutăților propuse

Indicatori	Caracteristici integrate de acoperire a riscurilor	Riscuri acoperite de produse	Tipuri de derivate (echivalente)
Credit pe termen scurt, mediu	Credite callable (cu strike)	Riscul ratei dobânzii	Opțiuni de cumpărare (EU)
Credit pe termen scurt, mediu	Rate variabile cu caps	Riscul ratei dobânzii	Caps, opțiuni
Indicatori	Caracteristici integrate de acoperire a riscurilor	Riscuri acoperite de produse	Tipuri de derivate (echivalente)
Credit pe termen scurt, mediu	Rata dobânzii se modifică	Riscul ratei dobânzii	Forward, swapuri, FRA
Credit ambalat	Rata valutară caps	Riscul valutar	Caps valutar, opțiuni
Credit pe termen scurt, mediu	Rata dobânzii scade	Riscul reinvestirii	Swaptions
Credit pe termen lung	Fluctuațiile ratei dobânzii sunt plafonate, nevărsate	Riscul ratei dobânzii Riscul activelor nepotrivite Riscul reinvestirii	Swapuri, forward, opțiuni, FRAs pe termen lung
Depozite (pe termen scurt, mediu, lung)	Ratele dobânzilor cresc (lichidate înainte de scadență)	Riscul reinvestiri Riscul ratei dobânzii	Opțiuni de vânzare (EU)
Investiții/ certificate de depozite	Rata dobânzilor scade (plutitoare)	Riscurile ratei dobânzii (rate variabile)	Instrumente derivate pe acțiuni, opțiuni put
Produse cu rată variabilă	Conversia la rata fixă a dobânzii la opțiunile clienților	Riscul ratei dobânzii	Swaptions
Credite valutare	Acoperirea cursului valutar prin mișcarea ratelor	Riscul valutar Riscul ratei dobânzii	Opțiuni valutare, căpsuri, swapuri, FRAs, opțiuni
Credite forward	Blocarea ratelor viitoare ale creditelor	Riscul de preț Riscul ratei dobânzii Riscul valutar	Contracte forward, FRAs
Produse strike-in/ knock out	Pentru a declanșa schimbări în ratele de produse specifice	Riscul ratei dobânzii Riscul valutar	Opțiuni bariere (exotice), opțiuni knock-in/knock-out

De pe urma inovațiilor propuse beneficiază atât băncile comerciale, cât și clienții și organele reglatoare. Astfel, beneficiile băncii sunt:

- a) îmbunătățirea extremă a eficienței operațiunilor financiare prin reducerea în mare măsură a numărului de tranzacții cu instrumente derivate;
- b) economii de costuri și, prin urmare, marje de profit îmbunătățite și spreaduri;
- c) riscul portofoliului de credit redus, falimentul pentru produsele acoperite prin hedging va fi mai puțin probabil;
- d) rolul central jucat în afaceri cu derivate de acoperire, hedgingul riscurilor în sistemul financiar;
- e) produsele îmbunătățite, oferite la prețuri mai atractive;
- f) rolul de colaborare jucat împreună cu alte bănci, consolidând astfel rețeaua lor.

Beneficii pentru clienți:

- în esență, îndeplinesc atenuarea riscurilor similare și obiectivele de acoperire fără a se implica în contracte derivate separate cu alte instituții corporative, financiare și bănci;
- produsele acoperite împotriva riscurilor oferă contracte financiare mai sigure;
- îmbunătățirea eficienței în întregul sistem îmbunătățește prețul ofertei de produse, și, prin urmare, o parte din reducerea costurilor va fi savurată și de către clienți;
- vor avea acces la acoperire (hedging) pe termen lung contractele derivate pe termen scurt și pe termen mediu disponibile în cadrul actual.

Beneficii pentru autoritățile de reglementare și organele de conducere:

- set limitat de tranzacții pe care să se mențină un control, și, prin urmare, reglementarea mai eficientă și eficace;
- verificarea scurtă a tranzacțiilor cu instrumente derivate va relaxa, de asemenea, autoritățile de reglementare în monitorizarea uneia dintre cele mai vulnerabile zone a operațiunilor financiare.

Ultima, dar nu mai puțin importantă este îmbunătățirea eficienței sistemului financiar în ansamblu, și, prin urmare holistic vorbind, economia în general va beneficia de aceasta pe termen lung.

În acest stadiu, riscurile pot fi doar enorm de suficiente pentru a face acest lucru, chiar non-fezabil să se pună în aplicare. Cu toate acestea, în domeniile de bază riscurile potențiale ar include:

- a) ideea este în faza incipientă, și are nevoie de gândurile mature pentru a se forma;
- b) acceptarea unora dintre produsele acoperite la un cost suplimentar nu poate părea benefică pentru unii clienți, în comparație cu obținerea în mod direct a contractelor derivate separate;
- c) caracteristicile de hedging nu pot fi integrate cu fiecare tip de produse oferite o bancă. Banca va fi nevoită să îmbunătățească suplimentar alte produse, pentru a se potrivi nevoilor de acoperire a riscului clienților;
- d) băncile ar putea avea nevoie să îmbunătățească activele nepotrivite și practicile de diminuare a riscurilor, după care se încheie beneficii pe termen lung de acoperire în produse, în timp ce instrumentele derivate disponibile aflate la dispoziția lor ar fi în esență pe termen scurt și pe termen mediu;
- e) temerile legate de cadrul de reglementare sunt inevitabile, de aceea pentru a convinge băncile de a integra cadrul propus, alături de cele practicat în prezent, nu va fi ușor și rapid;
- f) fiecare țară, fiecare bancă și fiecare client poate răspunde diferit la o astfel de idee. Aceasta ar fi cea mai esențială măsură pentru a le aduce pe o platformă comună de înțelegere și de pregătire înainte de a merge mai departe cu acest plan.

În concluzie cadrul propus de oferire a produselor de acoperire împotriva riscurilor de către bănci clienților, ca mai apoi băncile să hedjeze expunerile neacoperite între ele, constituie o idee de a centraliza acoperirea riscurilor de piață în sistemul financiar. Cu toate acestea, punerea în aplicare, a celor propuse va determina reducerea ineficienței și renunțarea într-o oarecare măsură la numărul mare de tranzacții cu derivate și a altor tranzacții financiare, prin centralizarea la nivel mondial și limitarea în principal, a tranzacțiilor explicite cu derivate în sistemul bancar. Acest lucru ar duce la sporirea eficienței operațiunilor financiare legate de instrumentele derivate, și de asemenea îmbunătățirea portofoliului de risc al băncilor, deoarece clienții corporativi sunt mai puțin probabil să intre în faliment de la un împrumut sau alt produs standard, decât în baza unui contract derivat.

Bibliografia

1. Brown, K.C. & Smith, D.J. Recent innovations in interest rate risk management and the re-intermediation of commercial banking. *Financial management*, 1998, 17(4) Winter, pp.45-58.
2. Jarrow, R A and Turnbull, S M. The intersection of market and credit risk, *Journal of Banking & Finance*, 2000, vol. 24, pp. 271-299.